

First Fondene AS
Styrets leder
Munkedamsveien 45e
0250 OSLO

VÅR REFERANSE
20/1160

DERES REFERANSE

DATO
30.09.2020

Tilsynsrapport

1. Innledning

Finanstilsynet gjennomførte stedlig tilsyn hos First Fondene AS (Foretaket) den 3. mars 2020.

Foretaket har tillatelse til å forvalte verdipapirfond, jf. verdipapirfondloven (vpfl.) § 2-1 (1) og tillatelse til å drive individuell porteføljeforvaltning, jf. vpfl. § 2-1 (2), samt tillatelse til å yte tilleggstenestene investeringsrådgivning og oppbevaring og forvaltning av fondsandeler. Foretaket har også tillatelse til å forvalte alternative investeringsfond, jf. AIF-loven § 2-2 (1), og til å være forvalter (nominee) i norske eierregistre som beskrevet i verdipapirfondforskriften § 13-2. Foretaket hadde på tilsynstidspunktet 16 heltidsansatte.

Foretaket forvaltet på tilsynstidspunktet ni verdipapirfond. Samlet forvaltningskapital i verdipapirfondene var 31. desember 2019 NOK 4 790 162 000.

Foretaket er eid av Pods Asset Management Ltd (51 %) og ansatte i foretaket. Foretaket er ikke del av et konsern.

Finanstilsynets foreløpige rapport (Rapporten) ble sendt til foretaket 30. juni 2020. Foretakets tilsvaret til Finanstilsynets foreløpige rapport (Tilsvaret) ble mottatt 14. august 2020.

2. Nøkkelpersonell og organisering

2.1 Rettslig grunnlag

Verdipapirfondloven § 2-11 og verdipapirfondforskriften § 2-6 stiller krav til at foretaket er hensiktsmessig organisert og bemannet. Etter forskrift om risikostyring og internkontroll skal styret blant annet påse at en klar ansvarsdeling mellom styret og daglig ledelse er fastsatt i instruks, og at foretaket har en klar organisasjonsstruktur. Krav til håndtering av interessekonflikter følger av verdipapirfondloven § 2-11 og § 2-15, samt kapittel VI i verdipapirfondforskriften. Forvaltningsselskap skal være organisert slik at risikoen for interessekonflikter begrenses til et minimum.

Verdipapirfondforskriften § 2-10 og § 2-12 stiller krav til henholdsvis compliancefunksjonen og

risikostyringsfunksjonen. Funksjonene skal være uavhengige og effektive, og personer som er involvert i foretakets kontrollfunksjon skal ikke involveres i utøvelsen av den virksomhet de skal kontrollere.

I følge hvitvaskingsloven (hvv.) § 8 (5) skal en person i foretakets ledelse utpekes som ansvarlig for å følge opp de rutiner som kreves etter hvitvaskingsloven.

2.2 Finanstilsynets gjennomgang og foreløpige vurderinger

Risikostyringsfunksjonen og compliancefunksjonen i Foretaket var på tilsynstidspunktet samlet hos én person, slik som beskrevet i Foretakets konsesjonssøknad.

Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport at kompleksiteten og størrelsen på Foretaket har endret seg siden konsesjonstidspunktet, og at det på tilsynstidspunktet ikke forelå noen ny dokumentert vurdering av organiseringen, der én person er ansvarlig for både risikostyringsfunksjonen og compliancefunksjonen.

Hvitvaskingsansvarlig i Foretaket var på tilsynstidspunktet en del av ledelsen, slik det kreves etter hvvl. § 8 (5). Foretakets hvitvaskingsansvarlig hadde også direkte kundeansvar. Det ble påpekt i foreløpig rapport at Finanstilsynet ikke kunne se at den interessekonflikt som oppstår som følge av at hvitvaskingsansvarlig har kundeansvar, i tillegg til oppfølging av hvitvaskingsrutiner, var identifisert eller håndtert.

2.3 Foretakets tilsva

Foretaket skriver i Tilsvaret at til tross for at virksomheten og organiseringen har endret seg over tid, har Foretaket hele tiden vært av den oppfatning at de samme vurderingene, for så vidt gjelder organiseringen av risikostyringsfunksjonen og compliancefunksjonen i samme stilling, gjør seg gjeldende. Størrelsen på Foretaket, med utgangspunkt i både forvaltningskapital og antall ansatte, vurderes av Foretaket som liten ut ifra både norsk og europeisk målestokk. Både den interne organiseringen og de produkter som tilbys anses fortsatt som ikke-komplekse, til tross for at organisasjonen har endret seg, og det er tilkommet flere fond.

Selv om Foretaket fortsatt mener at funksjonene kan holdes samlet, så ser Foretaket likevel at det kan være hensiktsmessig å skille funksjonene. Foretaket vil derfor innrette virksomheten på en slik måte at ansvaret for compliancefunksjonen og risikostyringsfunksjonen deles mellom to personer. Funksjonene vil formelt sett være adskilte og ha separate rapporteringslinjer til ledelsen og styret.

Foretaket påpeker videre i Tilsvaret at selv om hvitvaskingsansvarlig har det formelle og overordnede ansvaret for etterlevelse av regelverket, så er det compliancefunksjonen som utfører selve kontrollarbeidet. Foretaket har ikke identifisert en faktisk interessekonflikt, men erkjenner at dette potensielt kan oppstå. Foretaket tar Finanstilsynets kommentarer til etterretning og har identifisert, håndtert og dokumentert den potensielle interessekonflikten.

2.4 Finanstilsynet endelige merknader

Finanstilsynet tar Foretakets kommentarer til etterretning.

3. Valg av referanseverdier

3.1 Rettslig grunnlag

Reglene for hvordan det enkelte fond skal forvaltes, skal fastsettes i fondets vedtekter og prospekt. Fondets nøkkelinformasjon skal inneholde sammenstilt og lettfattelig informasjon om fondet. Nøkkelinformasjonen skal gjøre det mulig for investor å foreta en investeringsbeslutning på informert grunnlag. Prospektet skal inneholde den informasjonen som kreves for å kunne foreta en velbegrunnet vurdering av fondet og risikoen forbundet ved investering i fondet. Det vises til vpfl § 8-2 og § 8-3. Informasjon om bruk av referanseindeks må følgelig fremstilles på en måte som bidrar til at investor kan foreta en investeringsbeslutning på informert grunnlag.

3.2 Finanstilsynets gjennomgang og foreløpige vurderinger

Verdipapirfondet First Rente benyttet på tilsynstidspunktet 50% ST4X og 50% ST5X (hhv. 3 og 5 år statsobligasjoner), justert for utbetalt kupongrente, som referanseverdier. Det var beskrevet i fondets nøkkelinformasjon at fondets forventede utvikling ville avvike fra referanseverdien med hensyn til avkastning og volatilitet. Fondets avkastning målt mot den valgte referanseverdien ble brukt for å illustrere fondets relative avkastning i verdipapirfondets nøkkelinformasjon og i månedsrapporter.

Det var Finanstilsynets foreløpige vurdering at Foretakets bruk av ST4X og ST5X som referanseverdier over tid ikke var representativ for fondets portefølje. Bruken av en ikke relevant indeks vil kunne forlede investorer ved at fondets historiske avkastning fremstår annerledes enn den faktisk er. Den nærmere beskrivelse i fondets nøkkelinformasjon, var etter Finanstilsynets syn ikke tilstrekkelig til å gi investorene et godt nok grunnlag til å kunne foreta en velbegrunnet vurdering av fondet.

3.3 Foretakets kommentarer

Foretaket skriver i Tilsvaret at formuleringene om avvik fra referanseverdien var i tråd med Finanstilsynets sekundære anbefaling i likelydende brevet datert 18. desember 2018. I mangel på annen relevant nordisk referanseindeks på det tidspunktet så Foretaket det ikke som aktuelt å bytte indeks den gangen. Foretaket opplyser i Tilsvaret at de ikke lenger vil benytte de nevnte indeksene, og er i ferd med å tilpasse fondsdokumentasjonen for å reflektere endringen.

3.4 Finanstilsynet endelige merknader

Finanstilsynet tar Foretakets kommentarer til etterretning.

4. Informasjon til investorer om fondenes omløpshastighet

4.1 Rettslig grunnlag

Når omkostningene ved porteføljetransaksjoner i et verdipapirfond kan forventes å få en vesentlig innvirkning på avkastningen som følge av strategien til fondet, skal dette angis i nøkkelinformasjonen, under avsnittet "målsetting og investeringsstrategi". Det vises til artikkel 7 nr. 2 e) i Kommisjonens forordning (EU) nr. 583/2010 av 1. juli 2020 om gjennomføring av Europaparlamentets og Rådets direktiv 2009/65/EF. Forordningen gjelder etter verdipapirfondforskriften § 13-7 som norsk forskrift.

4.2 Finanstilsynets gjennomgang og foreløpige vurderinger

I henhold til Foretakets årsrapporter hadde to av verdipapirfondene til Foretaket gjennomgående høy omløpshastighet.

Omløpshastighetene var, etter Finanstilsynets foreløpige vurdering, så høye at transaksjonskostnadene kunne forventes å påvirke avkastningen i betydelig grad som følge av fondenes strategi.

4.3 Foretakets kommentarer

I følge Tilsvaret har Foretaket innrettet seg etter Finanstilsynets kommentarer og publisert oppdatert nøkkelinformasjon for de aktuelle verdipapirfondene. Den nye informasjonen er angitt under "Investeringsstrategi" i nøkkelinformasjonen og lyder: «*Fondets forvaltningsstrategi innebærer i perioder høy aktivitet i markedet. Dette kan føre til høyere omløpshastighet enn sammenlignbare fond. Høy omløpshastighet er forbundet med høyere transaksjonskostnader som dekkes av fondets midler.*»

4.4 Finanstilsynet endelige merknader

Finanstilsynet tar Foretakets tilsvaret til etterretning.

For Finanstilsynet

Britt Hjellegjerde
seksjonssjef

Jon Ole Garpestad
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Kopi til:

Deloitte AS
First Fondene AS